

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Notat

SEGES, Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.
Erhvervsøkonomi

Rettelser vedr. mellemafgrøder og efterafgrøde med sædskifteændring i Virkemiddelvælgeren	Ansvarlig	JKG
	Oprettet	17-11-2021
Projekt: 7869, Helhedsorienteret vandmiljøindsats	Side	1 af 3

Rettelser vedr. mellemafgrøder og efterafgrøde med sædskifteændring

Den oprindelige definition af potentialet for mellemafgrøder efter korn er: at der er korn dette år, og at der er vinterkorn næste år.

Definitionen af potentialet for efterafgrøde med sædskifteændring er:

At der er vinterkorn næste år, og at dette års afgrøde ikke er "markært, spinat eller raps".

Dermed bliver sædskifteændringen defineret som det der ikke er førsteårshvede efter marker, spinat eller raps.

Potentialet for efterafgrøde med sædskifteændring skal i princippet udgøre arealer, hvor det er muligt at så en efterafgrøde efter den nuværende afgrøde, men hvor det blot forhindres af at der kommer en vintersædsafgrøde efterfølgende.

Problemet med nuværende definition for efterafgrøde med sædskifteændring er at den eksempelvis ikke indeholder sukkerroer eller kartofler. Der findes bedrifter som når at så hvede efter sukkerroer, Dette er ret besat en førsteårs hvedemark, og det er således ikke en mark der bør findes i potentialet for efterafgrøde med sædskifteændring. Både fordi førsteårs hvedemark ikke skal kunne udsættes for sædskifteændring, og derudover fordi der ikke er reel mulighed (eller behov) for at etablere efterafgrøde efter sukkerroer eller kartofler.

Der er identificeret en bedrift som har sået vinterhvede efter græs. Dette er der ikke taget højde for i den oprindelige kode, og arealet er dermed fejlagtigt blevet identificeret som et potentiale for efterafgrøde med sædskifteændring. Uanset hvordan dette forekommer, så tæller græsset kun som efterafgrøde hvis det er en frøgræsmark der bliver liggende. Der er således ikke et reelt potentiale for at kalde det en efterafgrøde med sædskifteændring, ved at ændre den efterfølgende vintersæd til en vårsået afgrøde.

Der er også en bedrift som har sået vinterhybridrug efter en MFO-brak, sommerslåning. Det må man gerne, men det skal ikke tælle som efterafgrøde med sædskifteændring, da MFO-brakken ikke har mulighed for at tælle som ekstra efterafgrøde blot ved at lade den ligge til foråret.

Derfor skal dette areal ikke tælle med som potentiale for efterafgrøde med sædskifteændring.

Efterafgrøde i majs skal forblive på arealet frem til 1. marts året efter. Der beregnes et potentiale for efterafgrøde i majs, når der er majs på arealet og når næste års afgrøde er en vårsået afgrøde.

Efterafgrøde i majs der får sædskiftemæssige konsekvenser er således teoretisk muligt, hvis man står med et areal med majs, som efterfølges af vintersæd. Det vil ikke blive talt med i potentialet for efterafgrøde i majs, da det ikke efterfølges af en vårsået afgrøde. Det kan måske tælles med som efterafgrøde med sædskiftemæssig konsekvens, hvis man altså er hurtigt nok ude til at få etableret en efterafgrøde i majs. Men ser man på bedrifter som har valgt at så hvede efter majs, så har de ikke på daværende tidspunkt haft behov for efterafgrøde i majs.

Samlet set er der meget som peger på, at potentialet for efterafgrøde med sædskifteændring, ville være mere præcist opgjort, ved blot at lade det være lig med potentialet for mellemafgrøde (altså før mellemafgrødepotentialet reduceres til 20 pct. af vintersædsarealet).

I så fald vil arealet med mellemafgrøde være højst 20 pct. af vintersædsarealet, og arealet med sædskifteændring vil udgøre arealpotentialet for areal med sædskifteændring fratrukket potentialet for mellemafgrøde.

Det bliver først vigtigt når man går tør for potentialet sædskifteændring. I så fald skal det beregnes hvor meget efterafgrødeareal der er behov for – udover det der kan klares med alle virkemidler til og med sædskifteændring. Hvis dette arealbehov er mindre end den "rest" der er tilgængelig ved at lave sædskifteændring på arealet med mellemafgrøde (svarende til $0,5 * \text{anvendt areal med mellemafgrøde}$), så reduceres mellemafgrødepotentialet kun med den "rest", dermed opnås anvendelse af mellemafgrødevirkemidlet som er billigere end sædskifteændringen. Hvis arealbehovet til efterafgrøde er større end det der kan opnås ved at ændre mellemafgrøde til efterafgrøde med sædskifteændring, sættes potentialet for mellemafgrøde til 0.

Da arealer med kartofler og roer ikke bør indgå som areal med potentiale for en efterafgrøde med sædskifteændring kan potentialet beskrives med nedenstående figur. Det drejer sig primært om at tage principbeslutningen om hvornår man ser på valget. Der er meget der taler for at majs som forfrugt til vintersæd ikke på noget tidspunkt har været tiltænkt som afgrøde med potentiale for efterafgrøde.

Potentialet for tidlig såning har vist sig at have enkelte sammenfald med potentialet for mellemafgrøde. Markært (30) og Ærter, konsum (424) var med i begge lister.

Ærter skal ikke være med begge steder. Det er derfor valgt at både markært og ærter til konsum indgår som forventet forfrugt for en førsteårs vinterhvede, og dermed udelukkende tilhører potentialeberegningen for tidlig såning af vintersæd.

Ny kode til at beregne potentialet for mellemafgrøder

Mellemafgrøder efter korn reduceres til at være vintersæd efter korn.

Altså afgrødekoderne til afgrøder der kan ligge forud for en mellemafgrøde reduceres fra at være korn, korn til helsæd, bælgplanter, grøntsager, grønkorn til kun at være:

Korn

- 1 Vårbyg
- 2 Vårhvede
- 3 Vårhavre
- 4 Blanding af vårsåede arter
- 6 Vårhvede, brødhvede
- 7 Korn + bælgæd under 50% bælgæd
- 8 Vårspelt
- 9 Vinterspelt
- 10 Vinterbyg
- 11 Vinterhvede
- 13 Vinterhvede, brødhvede
- 14 Vinterrug
- 15 Vinterhybridrug
- 16 Vintertriticale
- 17 Blanding af efterårssåede arter
- 52 Quinoa
- 53 Boghvede
- 55 Vårrug
- 56 Vårtriticale
- 57 Vinterhavre

Det er variabelen *IMellemafgrødePotentialeKorn* der skal reduceres til ovenstående afgrødekoder

MellemafgrødePotentialeNæsteÅr består allerede udelukkende af vinterkorn (og svarer allerede til *IVinterkorn*), så den skal der ikke ændres i.

Potentialet for mellemafgrøde har navnet: *PotentialeMellemafgrødeKorn*

Mellemafgrøde skal maksimalt kunne fylde 20 pct. af arealet med vintersæd i det efterfølgende år.

Potentialet for efterafgrøde med sædskifteændring sættes som udgangspunkt til at være det samme som potentialet for mellemafgrøde (før reduktionen til 20 pct.). Da arealet naturligvis ikke kan anvendes til begge dele, og mellemafgrøde er billigere end sædskifteændring, så udgør det endelige potentiale for sædskifteændring følgende: $\text{Potentiale for sædskifteændring} = \text{potentiale for mellemafgrøde (i alt)} - \text{potentiale for mellemafgrøde (reduceret til 20 pct. af vintersædsareal)}$.

Efter første optimering er gennemført, kontrolleres det om potentialet med sædskifteændring er brugt op, og dermed hvor meget der er brug for af yderligere (og dyrere) virkemidler.

Hvis behovet er mindre end (eller lig med) 0,5 gange potentialet for mellemafgrøde, så kan det løses ved at flytte denne del af potentialet fra mellemafgrøde over til sædskifteændring. Det betyder så at mellemafgrødepotentialet reduceres og sædskifteændringspotentialet forøges inden der optimeres igen.

Hvis behovet for yderligere virkemidler er større end 0,5 gange potentialet for mellemafgrøde, så omlægges hele potentialet for mellemafgrøde til potentiale for sædskifteændring.

Potentialet for tidlig såning udvides til også at indeholde arealer efter ærter til konsum kode 424.

Der sættes en top på, så maksimalt 40 % af arealet med vintersæd kan være tidligt sået.